

Sygn. akt III AUa 562/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gerszewska
Sędziowie:	SSA Bożena Grubba SSA Barbara Mazur (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2012 r. w Gdańsku

sprawy E. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lutego 2012 r., sygn. akt IV U 1677/10

zmienia punkt I zaskarżonego wyroku i oddała odwołanie.

Sygn. akt III AUa 562/12

UZASADNIENIE

Decyzją z 2 września 2010 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, iż E. B. prowadząc działalność gospodarczą zalega z opłaceniem składek-:

- na ubezpieczenie społeczne za okres 5-10/2002 w kwocie 2.610,38 zł wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi do dnia zapłaty łącznie, które na dzień 27.08.2010 r. wynoszą 2.719 zł, koszty egzekucyjne 303,20 zł, koszty upomnienia 52,80 zł;
- na ubezpieczenie zdrowotne za okres 7/2000 - 10/2002 w kwocie 2.613,26 zł wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi do dnia zapłaty łącznie, które na dzień 27.08.2010 r. wynoszą 3.453 zł, koszty egzekucyjne 119,70 zł, koszty upomnienia 246,40 zł;

- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 5-10/2002 w kwocie 187,34 zł wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi do dnia zapłaty włącznie, które na dzień 27.08.2010 r. wynoszą 195 zł, koszty egzekucyjne 52,80 zł, koszty upomnienia 79,20 zł.

E. B., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej uchylenie w całości i orzeczenie, iż jako płatnik nie zalega z opłacaniem wskazanych w decyzji składek za wyszczególnione okresy, a także zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wnioskodawca wyjaśnił, iż do kwietnia 2002 r. był rencistą. W maju 2002 r. odmówiono mu przyznania prawa do renty na dalszy okres, od której to decyzji odwołał się i do dnia uprawomocnienia się wyroku z dnia 17 września 2002 r. faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej, choć nie mógł jej wyrejestrować gdyż ciągle starał się o rentę.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

W piśmie procesowym z 26 listopada 2010 r. wnioskodawca wskazał, iż kwestionuje wysokość wskazanych w decyzji kwot uznając je za zawyżone.

W piśmie procesowym z 6 grudnia 2010 r. organ rentowy wskazał, iż wysokość składek oraz kwoty odsetek i dalszych należności ubocznych zostały wyliczone prawidłowo, jednocześnie przyznając, że w zakresie kwot kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w skarżonej decyzji wystąpił błąd pisarski, albowiem winno być odpowiednio 52,80 zł i 33,60 zł.

W piśmie procesowym z dnia 15 grudnia 2010 r. wnioskodawca sprecyzował zarzuty przyznając, iż nie kwestionuje kwot wyliczonych z tytułu składek, nie zgadza się natomiast w dalszym ciągu z wysokością odsetek zauważając, iż organ rentowy nie przedstawił sposobu ich wyliczenia, a także z naliczanymi kosztami upomnienia. Dodatkowo wnioskodawca zwrócił uwagę, iż 25.11.2006 r. złożył w organie rentowy wniosek o rozłożenie na raty należności składkowych, przy czym nie otrzymał jeszcze odpowiedzi, której pozwany winien mu udzielić w terminie maksymalnie 3-miesięczym. Wobec powyższego, organ rentowy nie ma podstaw do naliczania odsetek od marca 2007 r.

W piśmie z dnia 3 stycznia 2011 r. organ rentowy odnosząc się do powyższych zarzutów wskazał, iż wysłał wnioskodawcy łącznie 40 upomnień; koszt każdego z nich wynosi czterokrotność wartości opłaty dodatkowej pobieranej przez Poczta Polska za polecenie przesyłki listowej, tj. 8,80 zł. Całkowity koszt upomnień (352 zł) został ustalony prawidłowo. Z kolei koszty czynności egzekucyjnych - regulowane w art. 64 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji - w niniejszym przypadku wynoszą 5% kwoty należności, nie mniej niż 4,20 zł, do których zalicza się m.in. zwrot wydatków za wszystkie czynności manipulacyjne związane ze stosowaniem środków egzekucyjnych, opłatę manipulacyjną w wysokości 1% kwoty egzekwowanych należności. Całkowita wysokość kosztów egzekucyjnych wraz z opłatą manipulacyjną (456,50 zł) również została prawidłowo ustalona. Naliczenie odsetek zostało dokonane w oparciu o reguły rozporządzenia Ministra Finansów z 22 sierpnia 2005 r. w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej z uwzględnieniem obowiązujących wysokości stawek odsetek podatkowych obowiązujących w poszczególnych kwartałach spornego okresu. Odnosząc się natomiast do wniosku o rozłożenie należności składkowych na raty organ rentowy wskazał, iż w okresie wskazanym przez wnioskodawcę nie zanotowano wpływu takiego wniosku. Został on złożony 5 sierpnia 2010 r., zaś odpowiedź organu rentowego nastąpiła w dniu 20 września 2010 r.

W dalszych pismach procesowych z 23 lutego 2011 r., 16 sierpnia i 27 grudnia 2011 r. organ rentowy oraz wnioskodawca w pismach procesowych z 7 marca 2011 r., 22 kwietnia 2011 r. i 27 września 2011 r. podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Na rozprawie w dniu 22 listopada 2011 r. pełnomocnik wnioskodawcy oświadczył, iż nie kwestionuje wysokości odsetek. Z kolei w piśmie procesowym z dnia 11 stycznia 2012 r. pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, dzieląc prawidłowość matematyczną wyliczeń organu rentowego w przedmiocie kosztów egzekucyjnych (zawartych w piśmie procesowym organu rentowego z dnia 30 grudnia 2011 r.), iż w przypadkach w których należności

główne są uzasadnione, tj. w okresie objętym prawomocną decyzją ZUS, niezasadnie są naliczone odsetki; zbyt późne ich wyliczenie i wezwanie wnioskodawcy do zapłaty skutkuje, iż żądanie w takich okolicznościach bardzo wysokich odsetek należy traktować jako nadużycie prawa. W pozostałym okresie, nieobjętym prawomocną decyzją, podtrzymano stanowisko na okoliczność faktycznego nie prowadzenia działalności, co czyni bezpodstawnym żądanie finansowe w tym zakresie. Nadto pełnomocnik wnioskodawcy potrzymał stanowisko w zakresie nieprawidłowości naliczania kosztów egzekucyjnych.

Wyrokiem z dnia 7 lutego Sąd Okręgowy w Toruniu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie I **zmienił zaskarżoną decyzję o tyle, że stwierdził, iż E. B. prowadząc działalność gospodarczą nie zalega z opłaceniem należności: na ubezpieczenie społeczne tytułem kosztów egzekucji w kwocie 9,62 zł, kosztów upomnienia w kwocie 44,00 zł; na ubezpieczenie zdrowotne tytułem kosztów egzekucji w kwocie 2,52 zł, kosztów upomnienia w kwocie 237,60 zł; na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych tytułem kosztów upomnienia w kwocie 52,80 zł; w punkcie II Sąd oddalił odwołanie w pozostałym zakresie i w punkcie III nie obciążył Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału kosztami zastępstwa procesowego wnioskodawcy. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wskazał, iż E. B. od 1 października 1991 r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej nr (...) z 17 września 1991 r. wydanego przez Burmistrza Miasta C.. W ramach działalności wnioskodawca wspólnie z żoną prowadził kawiarnię do marca 2000 r. oraz sklep rowerowy, który działał do kwietnia 2002 r., jednak jeszcze w późniejszym okresie wnioskodawca dokonywał sprzedaży i rozliczeń poremanentowych. Od marca 2000 r. wnioskodawca w ramach działalności prowadził także zakład budowlany - usługi remontowe i murarskie, zaś od grudnia 2001 r. ponownie rozszerzył przedmiot działalności o usługi transportowe, które miał zamiar prowadzić wspólnie z synem i wziąć udział w przetargu publicznym na ich świadczenie, ostatecznie przez syna wygranym.**

Z tytułu prowadzenia działalności wnioskodawca nie zgłosił się do ubezpieczeń społecznych ani ubezpieczenia zdrowotnego, nie opłacał również należności składkowych.

Od 1 stycznia 1996 r. ubezpieczony zgłosił obowiązek podatkowy i regularnie rozliczał się z urzędem skarbowym w systemie ryczałtowym. Tytułem ryczałtu za okres luty-październik 2002 r. odprowadził łącznie kwotę 157,30 zł; wpłat dokonywał w tym okresie comiesięcznie. W rozliczeniu podatkowym PIT - 28 za 2002 r. wnioskodawca wykazał przychód 5.100 zł.

Od 1 listopada 2002 r. wnioskodawca zgłosił w urzędzie skarbowym zawieszenie prowadzenia działalności. W grudniu 2001 r. zgłosił wniosek do Urzędu Miasta o wykreślenie działalności z ewidencji działalności gospodarczej z dniem 31 października 2001 r. Działalność została ostatecznie wyrejestrowana 13 grudnia 2002 r. na podstawie decyzji z 2 stycznia 2003 r.

W okresie od 20 lutego 1998 r. do 30 kwietnia 2002 r. wnioskodawca pobierał świadczenia rentowe.

Decyzją z dnia 21 czerwca 2006 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, iż E. B. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 1 maja 2002 r. do 31 października 2002 r.

W tej samej dacie organ rentowy skierował do wnioskodawcy zawiadomienie, iż w związku z objęciem ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej jest zobowiązany opłacić składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 5-10/2002 oraz na ubezpieczenie zdrowotne za okres 7/2000 - 10/2002 w wysokościach wyszczególnionych w zawiadomieniu wraz z odsetkami za zwłokę.

Odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 21 czerwca 2006 r. zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Toruniu wyrokiem z dnia 28 lutego 2007 r., sygn. akt VU 1516/06. Wyrok uprawomocnił się 22 marca 2007 r.

W dniu 10 lutego 2009 r. organ rentowy wystawił na podstawie art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji upomnienia nr (...) -35 wzywające wnioskodawcę do uregulowania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres 05-10/2002 (6 upomnień), ubezpieczenie zdrowotne za okres 05-10/2002 (6 upomnień), Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 05-10/2002 (6 upomnień). W każdym egzemplarzu upomnienia obok kwoty zaległych składek wymieniono kwotę kosztów upomnienia w wysokości po 8,80 zł. W treści upomnień zawarto informację, iż w przypadku nieuregulowania należności w terminie 7 dni zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne w celu przymusowego ściągnięcia należności w trybie egzekucji administracyjnej.

Upomnienia, wysłane w dniu 11 lutego 2009 r. jednym listem poleconym zostały osobiście odebrane przez wnioskodawcę tego samego dnia.

Wobec nie uregulowania przez wnioskodawcę należności wskazanych powyższymi upomnieniami w dniu 12 czerwca 2009 r. organ egzekucyjny - Dyrektor Oddziału ZUS w T. - wystawił 18 tytułów wykonawczych nr RbII- (...) do RbII- (...) 2009 r. dotyczących należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres 05-10/2002 (6 tytułów), ubezpieczenie zdrowotne za okres 05-10/2002 (6 tytułów), Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 05-10/2002 (6 tytułów).

W dniu 20 lipca 2009 r. organ egzekucyjny dokonał zajęcia rachunku bankowego wnioskodawcy w Banku Spółdzielczym w C.; zawiadomienie o zajęciu zostało odebrane przez bank 29 lipca 2009 r., a przez wnioskodawcę 30 lipca 2009 r.

Powyższe tytuły wykonawcze obejmowały każdorazowo kwotę należności głównej (składek), należności ubocznych (odsetek), koszty upomnienia (8,80 zł) oraz opłatę manipulacyjną i koszty egzekucji. Opłata manipulacyjna była ustalana według schematu - należność główna + odsetki + koszty upomnienia x 1% jednak nie mniej niż 1,40 zł. Koszty egzekucyjne ustalano z kolei według schematu - należność główna + odsetki x 5% jednak nie mniej niż 4,20 zł.

W dniu 22 lipca 2010 r. organ rentowy wystawił wnioskodawcy kolejne 22 upomnienia nr (...) -45 wzywające go do uregulowania należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres 07/2000 - 04/2002 z jednoczesnymi każdorazowymi kosztami upomnienia (po 8,80 zł). W treści upomnień zawarto informację, iż w przypadku nieuregulowania należności w terminie 7 dni zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne w celu przymusowego ściągnięcia należności w trybie egzekucji administracyjnej.

Upomnienia, wysłane jednym listem poleconym, zostały osobiście odebrane przez wnioskodawcę w dniu 26 lipca 2010 r.

Wobec nie uregulowania przez wnioskodawcę należności, w dniu 9 sierpnia 2009 r. organ egzekucyjny - Dyrektor Oddziału ZUS w T. - wystawił 22 tytuły wykonawcze nr RbII- (...) do RbII- (...) dotyczące należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres 07/2000 - 04/2002.

Tytuły zostały doręczone wnioskodawcy w dniu 13 sierpnia 2009 r. W sprawie nie podjęto czynności egzekucyjnych.

Powyższe tytuły egzekucyjne obejmowały każdorazowo kwotę należności głównej (składek), należności ubocznych (odsetek), koszty upomnienia (8,80 zł) oraz opłatę manipulacyjną. Opłata manipulacyjna była ustalana według schematu - należność główna + odsetki + koszty upomnienia x 1% jednak nie mniej niż 1,40 zł.

W dniu 2 września 2010 r. organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję.

Na koszty upomnień składała się opłata tytułem pojedynczych 40 upomnień wystawionych 10 lutego 2009 r. i 22 lipca 2010 r. (po 8,80 zł).

Postanowieniem z 9 grudnia 2010 r. organ rentowy sprostował powyższą decyzję w zakresie należności na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z tytułu kosztów egzekucyjnych określając je na kwotę 33,60 zł.

Postanowieniem z 11 stycznia 2011 r. organ rentowy sprostował powyższą decyzję w zakresie należności na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z tytułu kosztów upomnienia określając je na kwotę 52,80 zł.

W toku postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości na okoliczność wysokości odsetek od należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres 5-10/2002 w kwocie 2.610,38 zł, na ubezpieczenie zdrowotne za okres 7/2000 - 10/2002 w kwocie 2.613,26 zł, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 5-10/2002 w kwocie 187,34 zł, który w opinii z dnia 26 lipca 2011 r. wskazał, iż wysokość odsetek za zwłokę od spornych składek wnosi na dzień 27.08.2010 r. odpowiednio :

- na ubezpieczenia społeczne 2.721,00 zł (skarżona decyzja 2.719 zł)
- na ubezpieczenie zdrowotne 3.455,00 zł (skarżona decyzja 3.453 zł)
- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych 195 zł (skarżona decyzja 195 zł).

Jednocześnie biegły odniósł się do powstałych w stosunku do wyliczeń organu rentowego różnic wskazując, iż powstały one w wyniku różnic w zaokrągleniu jednostkowych kwot składek, tj.

- na ubezpieczenia społeczne za miesiąc 07/2002 r. kwotę odsetek 463,84 zł organ rentowy zaokrąglił do kwoty 463 zł, biegły 464 zł; za miesiąc 09/2002 r. kwotę odsetek 428,63 zł organ rentowy zaokrąglił do kwoty 428 zł, biegły 429 zł
- na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc 01/2001 r. kwotę odsetek 137,82 zł organ rentowy zaokrąglił do kwoty 137 zł, biegły 138 zł; za miesiąc 02/2001 r. kwotę odsetek 134,74 zł organ rentowy zaokrąglił do kwoty 134 zł, biegły 135 zł.

W dniu 5 sierpnia 2010 r. wnioskodawca złożył w organie rentowy wniosek o rozłożenie na raty należności składkowych.

Organ rentowy pismem z dnia 2 września 2010 r. poinformował wnioskodawcę, iż powyższy wniosek zostanie rozpatrzony po przesłaniu wyszczególnionych dokumentów, do których dostarczenia zobowiązał wnioskodawcę w wyznaczonym terminie jednocześnie informując, że ich nieprzedłożenie spowoduje pozostawienie przedmiotowego wniosku bez rozpoznania. Wnioskodawca odebrał zawiadomienie w dniu 10 września 2010 r. W wyznaczonym terminie nie przedłożył wskazanych dokumentów. Z uwagi na powyższe organ rentowy pismem z dnia 20 września 2010 r. zawiadomił wnioskodawcę o odmowie udzielenia ulgi.

Wnioskodawca do chwili obecnej nie uścił będących przedmiotem w sprawie należności składkowych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd podzielił wnioski biegłego specjalisty z zakresu księgowości, zaprezentowane w opinii z dnia 26 lipca 2011 r. na okoliczność wysokości odsetek od nieopłaconych składek na poszczególne ubezpieczenia. Powołany biegły jest doświadczonym specjalistą z dziedziny księgowości, a opinia została sporządzona w oparciu o przedłożoną dokumentację źródłową i dokumentację będącą w posiadaniu organu rentowego. Wnioski opinii pisemnej zostały przez biegłego dostatecznie wyjaśnione w zakresie niezbędnym dla ustalenia istotnych okoliczności sprawy. Nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

Istota sporu w niniejszej sprawie była złożona i opierała się na szeregu kwestii jednostkowych, których dopiero łączne ustalenie pozwoliło ocenić ostateczną prawidłowość skarżonej decyzji.

W pierwszej kolejności wnioskodawca podnosił, iż w okresie objętym sporem faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej. W tym zakresie należało odnieść się do art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585 nr 11, poz. 74 ze zm.), który obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym obejmuje, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze RP są m. in. osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Osoby te, w myśl art. 12 ust. 1 ustawy, podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu. Stosownie zaś do art. 13 pkt. 4 powołanej ustawy powyższy obowiązek ubezpieczeniowy trwa dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej przy czym przepis w tym brzmieniu obowiązuje od 20 września 2008 r., tj. od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 141, poz. 888). Uprzednio przepis art. 13 pkt 4 przewidywał, iż obowiązek ubezpieczenia dla osób prowadzących działalność gospodarczą trwa od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania.

Natomiast obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy wynikał w spornym okresie z treści art. 56 ust. 1 i art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r., Nr 58, poz. 514 ze zm.). W ich myśl składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne. Od składek na Fundusz Pracy nieopłaconych w terminie Zakład Ubezpieczeń Społecznych pobiera odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (art. 107 ust. 4 zd.l ustawy). Powyższe potwierdza art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując, iż do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Z kolei regulacja ubezpieczeń zdrowotnych obowiązująca w spornym okresie (do 1 kwietnia 2003r.) była zawarta w ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. z 1997 r., Nr 28, poz. 153 ze zm.). W myśl art. 8 pkt 1 lit c ustawy obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegały osoby objęte ubezpieczeniem społecznym będące osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność lub osobami z nimi współpracującymi. Obowiązek ten powstawał i wygasa, tak jak i ówczesnie, w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

Jak wynika z powyższego ustawodawca połączył obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu i wykonywania wiążących się z tym obowiązków z prowadzeniem działalności gospodarczej. Osoby prowadzące takową działalność jako płatnicy składek, są zobowiązane na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy według zasad wynikających z przepisów ustawy oraz przysyłać na tą okoliczność stosowne deklaracje rozliczeniowe (art. 47 ust. 1 ustawy). Niewywiązanie się z obowiązków ubezpieczeniowych (nieopłacenie składek w terminie lub opłacenie ich w nienależytej wysokości) rodzi w myśl art. 23 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych konieczność uiszczenia odsetek za zwłokę oraz dalszych ewentualnych kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych (art. 24 ust. 2 ustawy).

Sąd Okręgowy podkreślił, że sam fakt zarejestrowania działalności gospodarczej nie jest równoznaczny z powstaniem obowiązku ubezpieczeniowego. Podstawowe znaczenie przypisuje się bowiem faktycznemu prowadzeniu działalności, przy czym ocena czy działalność gospodarcza jest wykonywana należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero następnie do ich kwalifikacji prawnej.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie wnioskodawca nie wykazał, iż w okresie objętym sporem, działalność gospodarczą faktycznie nie prowadził. Odnośnie okresu do kwietnia 2002 r. wnioskodawca sam przyznał, iż „przestał prowadzić działalność gospodarczą w kwietniu 2002 r.” (zeznania k. 239), a zatem w okresie poprzedzającym,

działalność ta była prowadzona. Wnioskodawca przyznał, iż w ramach działalności prowadził zakład murarski - rozszerzenie przedmiotu działalności o tą branżę nastąpiło w marcu 2000 r. (k. 23 akt VU 1516/06). Do tej daty zaś prowadził wraz z żoną kawiarnię (vide zaśw. k. 22, wniosek k. 23 akt VU 1516/06). Nadto, czemu również nie zaprzeczył, w grudniu 2001 r. złożył kolejny wniosek o rozszerzenie przedmiotu działalności o usługi transportowe; zmiana w tym zakresie została odnotowana w ewidencji działalności gospodarczej 19 grudnia 2001 r. (wniosek k. 20, zaśw. k. 19 akt VU 1516/06). Wyjaśnienia wnioskodawcy, iż faktycznie usługami transportowymi osobiście nie zajmował się on a jego syn, dla faktycznego prowadzenia działalności w tym zakresie i w tym czasie nie miały znaczenia. Wnioskodawca przyznał wreszcie, iż w ramach działalności nieprzerwanie do kwietnia 2002 r. prowadził sklep rowerowy i w tym miesiącu „zrobiłem remanent”. Ostatecznie nie kwestionował jednak, iż do daty wskazanej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w C., tj. do października 2002 r. odprowadzał comiesięcznie zryczałtowany podatek - „widocznie musiałem zapłacić ryczałt do chwili zamknięcia”. Działalność gospodarcza wnioskodawcy w 2002 r. łącznie przyniosła mu przychód w kwocie 5.100 zł.

W świetle powyższych okoliczności brak było jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż wnioskodawca w okresie formalnego zarejestrowania działalności gospodarczej faktycznie jej nie prowadził. Wnioskodawca prowadził szereg czynności w ramach różnych jej gałęzi, z jednej stron formalnych dokonując licznych przekształceń, w tym również w latach 2000-2001, w ramach kształtu tej działalności, z drugiej zaś faktycznych rzeczywiście prowadząc poszczególne rodzaje swojej działalności (sklep, działalność murarską, kawiarnię czy usługi transportowe z udziałem syna). Co więcej, w sprawie wykazane zostało, iż czynności te były zyskowe albowiem aż do października 2002 r. wnioskodawca nieprzerwanie opłacał podatek ryczałtowy, z czego wynika iż faktyczne przychody, czy to w ramach sprzedaży bieżącej czy jak to podkreśla poremanentowej, osiągał. W tej sytuacji twierdzenie wnioskodawcy, iż formalnego zgłoszenia zaprzestania prowadzenia działalności dokonał dopiero na koniec października 2002 r. z uwagi na toczące się postępowanie sądowe w sprawie o rentę nie mogło znaleźć uznania Sądu. Ostatni okres, od maja 2002 r. do października 2002 r., a zatem okres który wnioskodawca przede wszystkim kwestionował w swoich zeznaniach, nie mógł zostać inaczej oceniony również dlatego, iż został prawomocnie przesądzony decyzją pozwanego z 26 czerwca 2006 r. jako okres prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Sąd ubezpieczeń społecznych jest natomiast związany ostateczną decyzją, od której strona nie wniosła odwołania ani nie podważyła jej skuteczności w inny, prawem przewidziany, sposób.

W dalszej kolejności wnioskodawca podnosił, iż i tak nie był zobowiązany do opłacania składek albowiem w spornym okresie pobierał jednocześnie świadczenie rentowe. Argument ten Sąd uznał za chybiony. Faktycznie w okresie objętym sporem wnioskodawca pobierając świadczenie rentowe (do kwietnia 2002 r.) nie był zobowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne. Taką regulację wprowadził dopiero art. 9 ust. 4c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązujący od 1 stycznia 2008 r. (dodany ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; Dz. U. z 2005 r., nr 169, poz. 1412) stanowiąc, iż osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Niemniej za okres do kwietnia 2002 r. skarżona decyzja nie zobowiązuje wnioskodawcy do uiszczenia składek na ubezpieczenia społeczne, obowiązek uiszczenia tych składek - oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - dotyczy jedynie okresu 5-10/2002 r., tj., okresu w którym wnioskodawca nie pobierał już świadczeń rentowych. Odnosząc się z kolei do składek na ubezpieczenie zdrowotne należało wskazać, iż obowiązku ich zapłaty z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej nie eliminuje fakt jednoczesnego pobierania świadczeń rentowych. Zgodnie bowiem z art. 22 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w pierwotnym brzmieniu, jeżeli ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego źródła, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od wszystkich tych przychodów, dla których podstawa wymiaru składki jest określona w art. 21. Obowiązkowo ubezpieczeniom tym podlegały natomiast zarówno osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (art. 8 pkt 1 lit. c) jak i osoby pobierające emeryturę lub rentę z wyjątkiem osób, o których mowa w art. 7 pkt 2a, osoby w stanie spoczynku pobierające uposażenie lub uposażenia rodzinne oraz osoby pobierające uposażenie po zwolnieniu ze służby lub

świadczenie pieniężne o takim samym charakterze (art. 8 pkt 10). Objęcie wnioskodawcy obowiązkiem zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres 7/2000-10/2002 było zatem uprawnione i prawidłowe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że wnioskodawca prowadzący w spornym okresie pozarolniczą działalność gospodarczą bezsprzecznie był zobowiązany do zgłoszenia się z tego tytułu do ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego i opłacania stosownych składek. Jednocześnie, do 30 kwietnia 2002 r. pobieranie świadczenia rentowego zwalniało go z obowiązku opłacania jedynie składek na ubezpieczenia społeczne; zobowiązany był natomiast do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Wnioskodawca ostatecznie nie kwestionował wysokości naliczonych przez organ rentowy kwot należności z tytułu odsetek, podnosząc jedynie, iż to późne wydanie decyzji przyczyniło się do jej wysokości, co należało traktować jako nadużycie prawa przez pozwanego. Stanowisko to nie zasługiwało na uwzględnienie. Termin przedawnienia należności składkowych jest przez ustawodawcę jednoznacznie określony i w całym tym terminie, przedłużanym dodatkowymi okolicznościami (art. 24 ust. 5-6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) organ rentowy ma prawo wszcząć stosowne postępowanie, wydać decyzję zmierzającą do ustalenia zobowiązań składkowych i skutecznie domagać się ich uiszczenia wraz z należnościami ubocznymi. Fakt, iż taka decyzja zapadła dopiero w końcowym okresie biegu tego terminu nie jest przejawem nadużycia prawa przez organ rentowy ale korzystaniem z przysługujących mu w ramach tego prawa uprawnień.

Odnosząc się do pozostałych kwestii spornych, tj. prawidłowego ustalenia wysokości kosztów upomnień, Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska wnioskodawcy uznając wysokość naliczonych przez organ rentowy kosztów upomnień za nieuzasadnione zawyżone.

Stosownie do art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. postępowanie egzekucyjne w administracji (Dz. U. z 2005 r., Nr 229, poz. 1954 ze zm.) egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, chyba że przepisy szczególne inaczej stanowią. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia tego upomnienia. W myśl zaś § 2 tego przepisu koszty upomnienia obciążają zobowiązanego i, z zastrzeżeniem § 3, są pobierane na rzecz wierzyciela. Obowiązek uiszczenia kosztów upomnienia przez zobowiązanego powstaje z chwilą doręczenia upomnienia, przy czym jak podkreśla się w orzecznictwie fakt doręczenia musi być bezsporny bez względu czy nastąpiło to w sposób standardowy czy też zastępczy (wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 września 2006 r.; III SA/Wa 1676/06). Koszty te podlegają ściągnięciu w trybie określonym dla kosztów egzekucyjnych. Jeżeli wierzyciel jest jednocześnie organem egzekucyjnym, koszty upomnienia są pobierane na rzecz komórki organizacyjnej wierzyciela, do której zadań należy prowadzenie egzekucji (par. 3). W § 4 tegoż artykułu zawarto delegację ustawową, na mocy której minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności określi, w drodze rozporządzenia, wysokość kosztów upomnienia. Przepis ten stanowi zarazem, że wysokość kosztów upomnienia nie może przekraczać czterokrotnej wysokości kosztów związanych z doręczeniem upomnienia jako przesyłki poleconej. Na tej podstawie zostało wydane rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej (Dz. U. nr 137, poz. 1543, w § 1 którego wskazano, iż koszty upomnienia, o którym mowa w art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, wynoszą czterokrotną wartość opłaty dodatkowej pobieranej przez państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej "Poczta Polska" za polecenie przesyłki listowej.

W niniejszej sprawie organ rentowy wykazał, a wnioskodawca nie kwestionował, iż w dniu 11 lutego 2009 r. skutecznie doręczył wnioskodawcy 18 sztuk upomnień wystawionych w dniu 10 lutego 2009 r., zaś w dniu 26 lipca 2010 r. skutecznie doręczył dalsze 22 sztuki upomnień wystawione w dniu 22 lipca 2010 r. Z drugiej strony w sprawie zostało również przesądzone, iż powyższe upomnienia faktycznie zostały przez organ rentowy wysłane z wykorzystaniem dwóch przesyłek poleconych, jednej obejmującej wszystkie upomnienia z dnia 10 lutego 2009 r. oraz drugiej obejmującej wszystkie upomnienia z dnia 22 lipca 2010 r. Z wykładni art. 15 § 4 zd. 2 ustawy o

postępowaniu egzekucyjnym w administracji wynika natomiast, że ustawa wiąże wysokość kosztów upomnienia z kosztami związanymi z doręczeniem upomnienia. W tej sytuacji naliczenie kosztów upomnienia od każdego druku upomnienia, jest sprzeczne z ratio legis tego przepisu. Zatem niezależnie od tego, ile druków przygotował ZUS koszty związane z tymi upomnieniami nie powinny przekraczać czterokrotności wysokości kosztów związanych z ich doręczeniem, a zatem w tym przypadku kosztów dwóch przesyłek jako przesyłek poleconych. Wnioskodawca winien zatem zrekompensować organowi rentowemu faktycznie poniesione koszty doręczania skierowanych do niego upomnień, tj. łącznie kwotę 17,60 zł. Żądanie kwoty przewyższającej faktycznie nakłady poniesione z tego tytułu należało uznać za nieuzasadnione.

Zajmując stanowisko w przedmiocie wysokości ustalonych przez pozwanego kosztów egzekucyjnych, Sąd ustalił, że składa się na nie opłata egzekucyjna oraz opłata manipulacyjna. Opłatę egzekucyjną pobiera się za dokonanie konkretnej czynności egzekucyjnej w wysokości odpowiadającej danej czynności, co enumeratywnie określa art. 64 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Obowiązek ich uiszczenia powstaje natomiast z chwilą dokonania czynności odpowiedniej dla zastosowanego środka egzekucyjnego, co określa szczegółowo art. 64 § 9 ustawy. Opłaty te pobiera się jednak - zgodnie z § 2 tego przepisu - jeżeli organ egzekucyjny nie później niż po upływie 14 dni od dnia dokonania pierwszego zajęcia nieruchomości, rzeczy lub prawa majątkowego nadał w placówce pocztowej za pokwitowaniem lub doręczył zobowiązanemu odpis tytułu wykonawczego lub zawiadomienie o zajęciu wierzytelności lub innego prawa majątkowego. Opłaty za czynności egzekucyjne, o których mowa w § 1 pkt 1-6, oblicza się oddzielnie od każdego tytułu wykonawczego, który był podstawą dokonania czynności egzekucyjnych (§ 3). Jeżeli wysokość opłaty egzekucyjnej jest określona stosunkowo do egzekwowanej lub pobranej należności pieniężnej, w podstawie obliczenia opłaty uwzględnia się również odsetki z tytułu niezapłacenia należności w terminie, przypadające w dniu powstania obowiązku uiszczenia opłaty (§ 7).

Z powyższego wynika, iż opłatę egzekucyjną pobiera się dopiero po wykonaniu danej czynności egzekucyjnej w wysokości ściśle jej odpowiadającej. Odmienne zasady obowiązują przy opłacie manipulacyjnej. Jak wskazuje bowiem art. 68 § 6 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji organ egzekucyjny pobiera opłatę manipulacyjną z tytułu zwrotu wydatków za wszystkie czynności manipulacyjne związane ze stosowaniem środków egzekucyjnych. Opłata wynosi 1 % kwoty egzekwowanych należności objętych każdym tytułem wykonawczym - a zatem należności głównej, odsetek i kosztów upomnienia - nie mniej jednak niż 1 zł 40 gr. Obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej powstaje natomiast - zgodnie z § 10 art. 68 - z chwilą doręczenia zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego. Jeżeli pierwszą czynnością egzekucyjną jest zajęcie wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego u dłużnika zajętej wierzytelności, obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej powstaje równocześnie z obowiązkiem uiszczenia opłaty za zajęcie. Opłata ta nie jest zatem wynikiem podjęcia przez organ rentowy jakiegokolwiek docelowej czynności egzekucyjnej, a wszczęcia postępowania jako takiego. Opłata ta naliczana jest zawsze w początkowej fazie postępowania egzekucyjnego wraz z wszczęciem egzekucji; stanowi ona zwrot kosztów poniesionych przez organ egzekucyjny za wszelkie czynności manipulacyjne dokonane w toku egzekucji. Zasadą jest pobieranie opłaty manipulacyjnej w wysokości 1% kwoty "egzekwowanych należności" niezależnie od tego, czy kwota została wyegzekwowana, czy też nie. Obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej powstaje z chwilą doręczenia zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego. Gwoli ścisłości wskazać również należy, iż dla egzekucji kosztów egzekucyjnych nie potrzeba wstawienia odrębnego tytułu wykonawczego. Koszty egzekucyjne egzekwowane są w oparciu o tytuł wykonawczy wystawiony na dochodzona należność główną i związane z nią odsetki. Nie ma zatem potrzeby wystawiania odrębnego (nowego) tytułu wykonawczego.

Sąd ustalił, że organ rentowy wystawił 12 czerwca 2009 r. i 9 sierpnia 2010 r. odpowiednio 18 i 22 tytuły wykonawcze. Tytuły wykonawcze z dnia 9 sierpnia 2010 r. zostały doręczone wnioskodawcy w dniu 13 sierpnia 2010 r. Do chwili obecnej nie podjęto czynności egzekucyjnych w ich zakresie. W związku z powyższym należną na aktualnym etapie postępowania jest tylko opłata manipulacyjna i tylko taką pozwany obciążył wnioskodawcę w skarżonej decyzji.

Natomiast w zakresie tytułów wykonawczych z 12 czerwca 2009 r. dokonano już konkretnej czynności egzekucyjnej, tj. w dniu 20 lipca 2009 r. organ egzekucyjny dokonał zajęcia rachunku bankowego wnioskodawcy w Banku Spółdzielczym w C.. Zawiadomienie o zajęciu zostało odebrane przez wnioskodawcę 30 lipca 2009 r. W tym zatem

zakresie organ rentowy uprawniony był do naliczenia zarówno opłaty manipulacyjnej jak i opłaty egzekucyjnej, przy czym dokonana przez niego czynność odpowiadała opłacie wskazanej w art. 64 § 1 pkt. 4 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przewidującej za zajęcie innych niż wymienione w pkt 2 i 3 wierzytelności pieniężnych lub innych praw majątkowych - 5 % kwoty egzekwowanej należności, nie mniej jednak niż 4 zł 20 gr. Organ rentowy również zatem i w tym przypadku prawidłowo określił podstawy i przepis dla ustalenia kosztów egzekucji w skarżonej decyzji.

Nieprawidłowym było - zdaniem Sądu Okręgowego - wliczanie w poczet opłaty manipulacyjnej każdego tytułu wykonawczego kosztów upomnienia po 8,80 zł. Opłata ta winna zostać doliczona jedynie dwukrotnie, w stosunku do pierwszego tytułu wykonawczego i pierwszego tytułu wykonawczego. Tym samym dokonując poprawnego wyliczenia opłat manipulacyjnych przy poszczególnych tytułach wykonawczych ustalić należało poniższe wysokości tych opłat:

I. na ubezpieczenia społeczne (Fundusz Ubezpieczeń Społecznych)

- tytuł R. (...) 441,00 (nal. główna) + 431,50 (odsetki) + 8,80 (koszty upomnienia) x 1% = 8,81 zł;
- tytuł R. (...) 441,50 (nal. główna) + 423,40 (odsetki) x 1% = 8,64 zł;
- tytuł R. (...) 441,50 (nal. główna) + 414,20 (odsetki) x 1% = 8,55 zł;
- tytuł R. (...) 441,50 (nal. główna) + 406,50 (odsetki) x 1% = 8,48 zł;
- tytuł R. (...) 422,40 (nal. główna) + 381,80 (odsetki) x 1% = 8,04 zł;
- tytuł R. (...) 422,40 (nal. główna) + 374,60 (odsetki) x 1% = 7,97 zł. tj. łącznie wysokość opłaty manipulacyjnej **41,68 zł.**

II. na ubezpieczenie zdrowotne (Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego)

- tytuł R. (...) 100,10 (nal. główna) + 97,90 (odsetki) x 1% = 1,98 zł;
- tytuł R. (...) 100,20 (nal. główna) + 96,10 (odsetki) x 1% = 1,96 zł;
- tytuł R. (...) 100,20 (nal. główna) + 94,00 (odsetki) x 1% = 1,94 zł;
- tytuł R. (...) 100,20 (nal. główna) + 92,30 (odsetki) x 1% = 1,92 zł;
- tytuł R. (...) 95,90 (nal. główna) + 86,70 (odsetki) x 1% = 1,82 zł;
- tytuł R. (...) 95,90 (nal. główna) + 85,10 (odsetki) x 1% = 1,81 zł; 11,43
- tytuł R. (...) 84,10 (nal. główna) + 149,60 (odsetki) + 8,80 (koszty upomnienia) x 1% = 2,42 zł;
- tytuł R. (...) 84,10 (nal. główna) + 146,40 (odsetki) x 1% = 2,30 zł
- tytuł R. (...) 84,10 (nal. główna) + 143,30 (odsetki) x 1% = 2,27 zł
- tytuł R. (...) 84,10 (nal. główna) + 140,00 (odsetki) x 1% = 2,24 zł
- tytuł R. (...) 84,10 (nal. główna) + 136,70 (odsetki) x 1% = 2,20 zł
- tytuł R. (...) 85,50 (nal. główna) + 136,30 (odsetki) x 1% = 2,21 zł
- tytuł R. (...) 88,60 (nal. główna) + 137,00 (odsetki) x 1% = 2,25 zł
- tytuł R. (...) 88,60 (nal. główna) + 134,00 (odsetki) x 1% = 2,22 zł

- tytuł R. (...) 94,40 (nal. główna) + 141,00 (odsetki) x 1% = 2,36 zł
 - tytuł R. (...) 95,40 (nal. główna) + 137,70 (odsetki) x 1% = 2,33 zł
 - tytuł R. (...) 95,40 (nal. główna) + 134,20 (odsetki) x 1% = 2,29 zł
 - tytuł R. (...) 95,00 (nal. główna) + 130,50 (odsetki) x 1% = 2,25 zł
 - tytuł R. (...) 95,00 (nal. główna) + 127,40 (odsetki) x 1% = 2,22 zł
 - tytuł R. (...) 95,00 (nal. główna) + 124,30 (odsetki) x 1% = 2,19 zł
 - tytuł R. (...) 93,30 (nal. główna) + 119,30 (odsetki) x 1% = 2,12 zł
 - tytuł R. (...) 93,30 (nal. główna) + 116,30 (odsetki) x 1% = 2,09 zł
 - tytuł R. (...) 93,30 (nal. główna) + 113,90 (odsetki) x 1% = 2,07 zł
 - tytuł R. (...) 95,20 (nal. główna) + 113,80 (odsetki) x 1% = 2,09 zł
 - tytuł R. (...) 95,20 (nal. główna) + 111,30 (odsetki) x 1% = 2,06 zł
 - tytuł R. (...) 95,20 (nal. główna) + 109,30 (odsetki) x 1% = 2,04 zł
- tytuł R. (...) 101,10 (nal. główna) + 112,70 (odsetki) x 1% = 2,13 zł;
- tytuł R. (...) 100,10 (nal. główna) + 110,60 (odsetki) x 1% = 2,10 zł tj. łącznie wysokość opłaty manipulacyjnej **59,98 zł**

III. na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

- tytuł R. (...) 31,70 (nal. główna) + 31,00 (odsetki) x 1% = 0,62 zł - przyjąć 1,40 zł zgodnie z art. 64 § 10 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- tytuł R. (...) 31,70 (nal. główna) + 30,40 (odsetki) x 1% = 0,62 zł - przyjąć 1,40 zł zgodnie z art. 64 § 10 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- tytuł R. (...) 31,70 (nal. główna) + 29,70 (odsetki) x 1% = 0,61 zł - przyjąć 1,40 zł zgodnie z art. 64 § 10 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- tytuł R. (...) 31,70 (nal. główna) + 29,20 (odsetki) x 1% = 0,60 zł - przyjąć 1,40 zł zgodnie z art. 64 § 10 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- tytuł R. (...) 30,30 (nal. główna) + 27,40 (odsetki) x 1% = 0,57 zł - przyjąć 1,40 zł zgodnie z art. 64 § 10 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- tytuł R. (...) 30,30 (nal. główna) + 26,90 (odsetki) x 1% = 0,57 zł - przyjąć 1,40 zł zgodnie z art. 64 § 10 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji; tj. łącznie wysokość opłaty manipulacyjnej **8,40 zł**.

Ustalając zatem - ostateczną wysokość kosztów egzekucyjnych dla poszczególnych funduszy należało uwzględnić do powyższych opłat manipulacyjnych wysokość opłat egzekucyjnych, których prawidłowe ustalenie nie było w sprawie sporne. Ostatecznie zatem należało przyjąć, iż koszty egzekucyjne wyniosły: na ubezpieczenia społeczne 293,58 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 117,18 zł, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych **33,60 zł**, co było zgodne z kwotą wskazaną w skarżonej decyzji sprostowaną postanowieniem z dnia 9 grudnia 2010 r.

Wysokość zaś kosztów upomnienia wyniosła odpowiednio: na ubezpieczenia społeczne 8,80 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 8,80 zł oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych **0,00 zł**.

W tym stanie sprawy Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję o czym orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc w I punkcie wyroku. W pozostałym zaś zakresie odwołanie wnioskodawcy jako niezasadne oddalił, o czym orzeczono w II punkcie wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Apelację od wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. zaskarżając punkt I orzeczenia, zarzucając mu naruszenie art. 15 § 1 ustawy z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r., Nr 229, poz. 1954 ze zm.) i wnosząc o jego zmianę w zaskarżonym zakresie poprzez oddalenie odwołania w całości.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zaznaczył, że w dniu 11 lutego 2009 r. skutecznie doręczył wnioskodawcy 18 sztuk upomnień wystawionych w dniu 10 lutego 2009 r., a następnie w dniu 26 lipca 2010 r. skutecznie doręczył dalsze 22 sztuki upomnień wystawione w dniu 22 lipca 2010 r. Powyższe upomnienia zostały faktycznie wysłane z wykorzystaniem dwóch przesyłek poleconych, przy czym - w ocenie skarżącego - koszty winny być naliczane od każdego wypełnionego druku upomnienia, a sposób doręczenia upomnienia (wysyłane w jednej przesyłce listowej więcej niż jednego upomnienia) nie ma w tym przypadku znaczenia. Stąd podkreślić należy, że doręczenie upomnień przesyłkami dokonane zostało w sposób prawidłowy. Jest przy tym istotne, że w odniesieniu do każdego miesiąca wdraża się odrębne postępowanie egzekucyjne. Z powoływanego już przepisu art. 15 § 1 ustawy z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji wynika, że każde z upomnień zawiera wezwanie do wykonania obowiązku, przy czym chodzi tutaj o obowiązek mający swoje źródło również w przepisach art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Każde z wysłanych i doręczonych odwołującemu upomnień dotyczy więc odrębnego obowiązku opłacenia składek należnych za dany miesiąc kalendarzowy. Stąd też zasadne jest naliczenie kosztów upomnienia w odniesieniu do każdego ustawowo określonego obowiązku (pod którym to pojęciem rozumieć należy obowiązek opłacenia składek należnych za dany miesiąc), a nie naliczenie kosztów upomnienia w odniesieniu do wszystkich miesięcy, za które odwołująca nie uiszczała należności składkowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie w sposób skutkujący zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie I i oddaleniem odwołania.

Analizując trafność podniesionych przez pozwanego zarzutów Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że są one prawidłowe i celne, w konsekwencji czego dokonał zmiany zaskarżonego rozstrzygnięcia, uznając ostatecznie, że zaskarżona przez wnioskodawcę decyzja organu rentowego z dnia 2 września 2010 r., skorygowana postanowieniami pozwanego z dnia 9 grudnia 2010 r. oraz z dnia 11 stycznia 2011 r. odpowiada prawu i jako taka nie wymaga modyfikacji.

Tytułem wstępu podkreślić należy, że Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776). Jednocześnie Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania, że Sąd I instancji pomimo prawidłowych ustaleń faktycznych dokonał nieprawidłowej subsumcji prawnej w zakresie, w jakim poddał ocenie zasadność nałożonego na ubezpieczonego obowiązku uiszczenia kosztów upomnienia oraz kosztów egzekucyjnych, co ostatecznie skutkowało wydaniem błędnego rozstrzygnięcia.

Przedmiotem sporu między stronami na etapie postępowania apelacyjnego była wyłącznie trafność dokonanych przez pozwanego wyliczeń w zakresie zasadności naliczenia oraz wysokości kosztów egzekucyjnych, jak również kwot z tytułu skierowanych do ubezpieczonego upomnień.

Rozważając trafność podniesionych przez organ rentowy w apelacji zarzutów, w pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z **art. 15 § 1 ustawy z 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. nr 229, poz. 1954 ze zm.)**, egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, chyba że przepisy szczególne inaczej stanowią. Koszty upomnienia obciążają zobowiązanego i są pobierane na rzecz wierzyciela. Obowiązek uiszczenia kosztów upomnienia przez zobowiązanego powstaje z chwilą doręczenia upomnienia (art. 15 § 2).

Stosownie do treści § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z 27.11.2001 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej (Dz.U. z 30.11.2001 r. nr 137, poz. 1543) w wysokość kosztów upomnienia wynosi czterokrotną wysokość opłaty dodatkowej pobieranej przez państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „Poczta polska” za polecenie przesyłki listowej.

Jak wynika zatem z powołanych wyżej regulacji prawnych koszty upomnienia powstają w związku z pisemnym wezwaniem osoby zobowiązanej do uregulowania należności (wierzytelności) wymagalnych. Obowiązek zaś uiszczenia kosztów upomnienia przez zobowiązanego powstaje z chwilą doręczenia upomnienia (art. 15 § 2 ustawy) – nie zaś przesyłki listowej zawierającej jego wypełniony druk, na co zasadnie zwrócił również uwagę Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 20 września 2006 r. (sygn. akt III SA/Wa 1676/06, LEX nr 267187). Trafna - w świetle powyższego - jest zatem zaprezentowana przez organ rentowy w apelacji argumentacja, zgodnie z którą gdyby ustawodawca nakazał redukcję kosztów upomnienia do kwoty 8,80 zł, to bezsprzecznie zapis regulacji prawnej wskazywałby, iż obowiązek uiszczenia kosztów upomnienia przez zobowiązanego powstaje z chwilą doręczenia przesyłki zawierającej upomnienie. Takie uregulowania nie zostały jednak wprowadzone ani do ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ani do rozporządzenia wykonawczego z dnia 27 listopada 2001 r. Skoro tak, to bezsprzecznie rację ma organ rentowy wywodząc, że koszty upomnienia należy wiązać z samym upomnieniem (wystawieniem upomnienia), a nie z przesyłką owo upomnienie zawierającą. Dodatkowo, co również podkreślił pozwany, żaden przepis nie zobowiązuje wierzyciela (w tym przypadku organu rentowego) do wysyłania każdego upomnienia odrębną przesyłką.

Wobec tak dokonanych ustaleń, uznać należało, że koszty upomnień **zostały ustalone przez organ rentowy w sposób prawidłowy.**

Skoro zatem - jak wykazało przeprowadzone przez Sąd I instancji postępowanie dowodowe - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w dniu 11 lutego 2009 r. skutecznie doręczył E. B. 18 sztuk upomnień, a następnie w dniu 26 lipca 2010 r. - 22 sztuki upomnień, to przy ustaleniu, że koszt jednego upomnienia wynosi 8,80 zł – całkowity koszt doręczonych wnioskodawcy upomnień wyniósł ostatecznie (40x8,80) – 352 złote (52,80 zł – koszty upomnień związane z zaległością ubezpieczonego powstała na skutek nieuregulowania składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne we wskazanym w decyzji okresie; 52,80 zł - koszty upomnień związane z zaległością ubezpieczonego powstała na skutek nieuregulowania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz 246,40 zł - koszty upomnień związane

z zaległością ubezpieczonego powstałą na skutek nieuregulowania składek na ubezpieczenie zdrowotne).

Koszty, o których mowa powyżej są nierozzerwalnie związane z kosztami egzekucyjnymi, które powstają na skutek wszczęcia postępowania egzekucyjnego. I tak - jak trafnie podniósł W. G. w Komentarzu do art. 64 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (LEX 2010) - zarówno wysokość opłat egzekucyjnych, jak i moment powstania obowiązku ich uiszczenia określa przepis § 9 art. 64 u.p.e.a. Moment ów może być uzależniony nie tylko od samego dokonania czynności przez egzekutora, ale też od miejsca wykonania tych czynności czy też od udziału w tych czynnościach określonych podmiotów. Pobór opłat egzekucyjnych uzależniony jest od doręczenia osobiście lub przesłania zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego lub zawiadomienia o zajęciu. Organ egzekucyjny nie ma prawa pobierać opłat, jeśli w ciągu 15 dni od dokonania pierwszego zajęcia nie nadał w placówce pocztowej za pokwitowaniem lub nie doręczył zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego bądź zawiadomienia o zajęciu wierzytelności czy też prawa majątkowego.

Opłaty za pobranie należności oraz za wszelkiego rodzaju zajęcia obliczane są odrębnie dla każdego tytułu wykonawczego, co ma znaczenie dla zaokrąglania kosztów egzekucyjnych (art. 27a u.p.e.a.). W związku z tym zaokrągleniu podlegają opłaty pobierane z poszczególnych tytułów wykonawczych, a nie łączna kwota opłat z kilku tytułów wykonawczych. W skład kosztów egzekucyjnych wchodzi również - niezależnie od innych opłat - opłata manipulacyjna. Opłata ta naliczana jest zawsze w początkowej fazie postępowania egzekucyjnego wraz z wszczęciem egzekucji. Obowiązek jej uiszczenia powstaje wraz z doręczeniem zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego lub w przypadku gdy pierwszą dokonaną czynnością było zajęcie prawa majątkowego - wraz z powstaniem obowiązku uiszczenia opłaty za to zajęcie. Wysokość przedmiotowej opłaty wynosi 1% egzekwowanej należności, nie mniej jednak niż 1 zł 40 gr. Opłatę manipulacyjną nalicza się odrębnie dla każdego tytułu wykonawczego. Minimalna wysokość opłaty manipulacyjnej wynosi 1% kwoty egzekwowanych należności objętych każdym tytułem wykonawczym, nie mniej niż 1 zł 40 gr. Obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej powstaje z chwilą doręczenia zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego. Jak trafnie podniósł Sąd I instancji, zasadą jest pobieranie "opłaty manipulacyjnej niezależnie od tego, czy kwota została wyegzekwowana, czy też nie. Opłata ta wynosi bowiem 1% kwoty **egzekwowanych** należności, a nie "wyegzekwowanych należności". Podobnie rzecz się ma, gdy wprawdzie zostały podjęte czynności egzekucyjne, ale nie doprowadziły one bezpośrednio do ściągnięcia należności, natomiast zobowiązany wpłacił egzekwowaną należność bezpośrednio wierzycielowi" (zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 10 listopada 2006 r., III SA/Wa 1439/06, LEX nr 295049). W wyroku tym sąd uznał, że do czynności związanych ze stosowaniem środka egzekucyjnego należy zaliczyć również czynność doręczenia odpisu tytułu wykonawczego.

Przekładając powyższe na grunt analizowanej sprawy wskazać należy, że organ rentowy bezsprzecznie w sposób prawidłowy naliczył koszty egzekucyjne według schematu: należność główna + odsetki x 5%, co zostało szczegółowo zaprezentowane zarówno w zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak i w piśmie procesowym pozwanego z dnia 27 grudnia 2011 r. (k.242 245v as). Podkreślić bowiem należy, że - jak zasadnie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd I instancji - organ rentowy wystawił 12 czerwca 2009 r. i 9 sierpnia 2010 r. odpowiednio 18 i 22 tytuły wykonawcze. Jednocześnie Sąd zaznaczył, że tytuły wykonawcze z dnia 9 sierpnia 2010 r. zostały doręczone wnioskodawcy w dniu 13 sierpnia 2010 r. i do chwili obecnej nie podjęto czynności egzekucyjnych w ich zakresie, co z kolei oznacza, że na aktualnym etapie postępowania konieczną do uiszczenia jest tylko opłata manipulacyjna i tylko taką pozwany - zresztą zasadnie - obciążył wnioskodawcę w zaskarżonej decyzji.

W zakresie zaś tytułów wykonawczych z 12 czerwca 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął już konkretne czynności egzekucyjne, albowiem w dniu 20 lipca 2009 r. dokonał zajęcia rachunku bankowego wnioskodawcy w Banku Spółdzielczym w C., o czym ubezpieczony został powiadomiony w dniu 30 lipca 2009 r. W tym zatem zakresie pozwany uprawniony był do naliczenia zarówno opłaty manipulacyjnej jak i opłaty egzekucyjnej, w kwocie, która została wskazana w zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze powyższe, podzielając stanowisko pozwanego zaprezentowane w apelacji, Sąd Odwoławczy, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.